

Asia: VN/30511/2023

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain muuttamisesta

Lausunnot

Yleiset huomiot

Sivistysala ry pitää ehdotettavia muutoksia parannuksena nykytilaan ja kannatamme muutosta.

Kirjauksen mukainen lainsäädäntö on edellytys sille, että vientivetoinen työmarkkinamalli toimisi ja toteuttaisi tavoitteitaan. Kesällä 2022 työ- ja elinkeinoministeriön asettama sovittelulautakunta epäonnistui toimessaan pahasti, kun sen esityksestä kunta- ja hyvinvointialueiden osalta sovittiin palkkojen nousevan lähivuosina aina viennin avausta enemmän. Em. ratkaisua on yritetty lakkojen avulla valuttaa myös muille aloille vuosina 2022-2024.

Kiinnitämme huomiota siihen, että oikeuskirjallisuuden mukaan ainakin 1960-luvun jälkimmäiseltä puoliskolta lähtien valtakunnansovittelijat ovat katsoneet olevansa määrättyllä tavalla sidottuja työmarkkinoilla työ- ja virkaehtosopimusneuvottelujen yhteydessä syntyneeseen nk. yleiseen linjaan sen syntymistavasta riippumatta. Vuonna 2022 tehty kunta- ja hyvinvointialueiden epäonnistunut ratkaisu osoitti, että on ilmeisen tarpeellista ohjata säädöksiin sovittelulautakunnan ja valtakunnansovittelijan työtä niin, että ne toimillaan tukevat vientivetoista työmarkkinamallia.

Nykytila ja sen arviointi

Ei huomautettavaa.

Yleisperustelut luvut 3–6

Yhdymme näiltä osin Elinkeinoelämän keskusliiton lausuntoon.

Pykälät ja säännöskohtaiset perustelut

1 § *Lain tarkoitus ja soveltamisala*

Se, että valtakunnansovittelija voi itse arvioida toimiiko hän itse vai määrääkö toisen sovittelijan toimimaan sovittelulautakunnan puheenjohtajana, on erittäin tärkeää sovittelulautakunnan tehtävän menestymisen kannalta.

3 § Valtakunnansovittelijan tehtävät

Se, että valtakunnansovittelija voi itse arvioida toimiiko hän itse vai määrääkö toisen sovittelijan toimimaan sovittelulautakunnan puheenjohtajana, on erittäin tärkeää sovittelulautakunnan tehtävän menestymisen kannalta.

11 § Sovinnon aikaansaaminen

Yleisen linjan muodostumista tulisi kuvata perusteluista tarkemmin. Perusteluista tulisi ilmetä, että yleinen linja voi muodostua, kun tarpeeksi vahvana pidettävä ala on tehnyt ns. päänavaajaratkaisun ja muut alat ovat seuranneet tätä ratkaisua kustannusvaikutusten osalta ja täten vahvistaneet syntynyttä yleistä linjaa. On tärkeää, että yleinen linja voi perustua vain valtakunnallisiin työehtosopimuksiin.

13 § Sovintoehdotus ja sovittelun keskeyttäminen

Yhdymme tältä osin Elinkeinoelämän keskusliiton lausuntoon.

5 §

Esitys, jonka mukaan työ- ja elinkeinoministeriö määräisi sovittelulautakunnan muista jäsenistä valtakunnansovittelijan esityksestä, on perusteltu ja kannatettava.

6 §

Ei huomautettavaa.

Tikkinen Annakaisa
Sivistysala ry